

09 יולי 2025
י"ג תמוז תשפ"ה

בית הדין המשמעתי לסטודנטים, הטכניון

פסק דין משמעתי בעניינו של [...] – ת.ז. [...]

שופט: פרופ"ח דן ליברזון.

יועצת משפטית לבית הדין: עו"ד ליאורה ארזי בן-חיים.

תובעת: פרופ"ח יסכה גולדפלד.

נקבל: מר [...].

משקיף: מר דולב מורד (רכז אקדמי, אס"ט).

1. הנקבל, מר [...], ת.ז. [...] (להלן: "הסטודנט"), הנו סטודנט בפקולטה [...]. בתאריך 12.12.2024 הוגשה נגדו קובלנה משמעית, בה יוחסו לו המעשים הבאים:
הסטודנט היה רשום לקורס [...], סמסטר אביב תשפ"ד. במסגרת הקורס נדרשו הסטודנטים.ות להגיש עבודות בית בזוגות. הנקבל הגיש את עבודות הבית ביחד עם סטודנט אחר (להלן: "השותף"). בבדיקת עבודות הבית נמצא שרוב עבודת בית מספר 3 שהגישו הסטודנט והשותף (להלן: "עבודה א'"), הועתקה מעבודה שהוגשה בסמסטר חורף תשפ"ד (להלן: "עבודה ב").
2. התביעה האשימה את הסטודנט בעבירות משמעת לפי הסעיפים שלהלן בתקנון המשמעת:
4.1.1 "עשה, בהונאה או בדרך בלתי כשרה אחרת, מעשה על מנת לשפר ציון בבחינה, בוחן, עבודה, פרויקט, השתלמות מעשית או כל מטלה לימודית אחרת, או על מנת להשיג יתרון אקדמי, עבורו או עבור סטודנט אחר".
4.1.3 "העתיק מאחר, או איפשר בידועין, לאחר, להעתיק ממנו בבוחן, בחינה, עבודה, פרויקט או בכל מטלה לימודית אחרת".
3. בתאריך 30.3.2025 התקיים הדיון המשמעתי בנוכחות הצדדים.
4. במענה להקראת כתב הקובלנה השיב הסטודנט כי הוא מודה שהעבודה היתה מועתקת, אך לא מודה באשמה.
5. **התביעה** הציגה את טופס התלונה, סילבוס הקורס וקבצי העבודות החשודות.
6. מטעם התביעה העידה מרצת הקורס ומגישת התלונה, ד"ר הילה פלג (להלן: "המרצה"). המרצה הסבירה את מהות החשד והשתלשלות העניינים. בעת בדיקת **עבודה א'** שהגישו הסטודנט והשותף נמצא כי היא דומה ב-95-98% **לעבודה ב'**, שהוגשה בקורס בסמסטר חורף תשפ"ד ע"י השותף וסטודנט ג'. באופן תיאורטי המרצה היתה מסכימה לקבל את עבודה א', שכן מקובל עליה שהשותף שחוזר על הקורס יגיש עבודה שלו שכבר הגיש בקורס הקודם, אלא **שעבודה ב'** בעצמה לא היתה מקורית, כי אם מועתקת **מעבודה ג'** שהגישו שני סטודנטים אחרים בקורס בחורף תשפ"ד. בין עבודה א' לעבודה ג' נמצאו 85% אחוזי דמיון.
7. הסטודנט, שגם הוא חוזר על הקורס, טען בתחילה כי לא יכול היה להגיש את עבודות הבית שהגיש בקורס הקודם משום שהתרגילים בקורס הנוכחי היו באופן משמעותי פחות מורכבים. המרצה אישרה שאכן התרגילים בקורס הנוכחי היו יותר פשוטים, שכן בגלל המלחמה הוחלט לקצץ חומר מהקורס ולפיכך גם מהתרגילים. עם זאת, היא הבהירה שחלק מהסטודנטים שחזרו על הקורס הגישו תרגילים שלהם מהעבר, ע"י התאמתם לקורס הנוכחי, ואילו הסטודנט לא יכול היה להשתמש בתרגילים הקודמים שלו משום שקיבל עליהם ציון מאד נמוך. הסטודנט הסכים עמה.

8. **הסטודנט** כאמור, חזר על הקורס והסביר שחיפש שותף שגם הוא חוזר על הקורס. כאשר הגיע שלב הגשת התרגילים הם התייעצו איזה תרגילים קודמים כדאי להגיש, והסיקו שהתרגילים של השותף יותר מתאימים, לכן הוחלט לקחת אותם ולבצע בהם התאמות. "תרגיל ראשון בסדר, תרגיל שני בסדר, תרגיל שלישי, אנחנו מחכים לתשובה, והוא גם עבר את כל הטסטים, פתאום הוא חוזר ואנחנו מקבלים אפס. אנחנו לא מבינים על מה. הם שולחים מייל שמי שקיבל אפס כנראה שיש חשד להעתקה. אני מאוד מופתע, לא מבין מאיפה זה מגיע. וזהו, ואנחנו מקבלים את המייל שכנראה יש חשד להעתקה, מקבלים את התלונה. ... לא היה לי מושג שהעבודה מועתקת. מייד זה היה "מה פתאום". מסתבר במילותיו, שבסמסטר האחרון הוא לא היה שותף לכתיבת התרגילים ונתן לשותף שלו לכתוב את התרגילים... וגילה שהשותף העתיק".

9. לשאלת בית הדין – מתי הוא גילה שהשותף הקודם העתיק, השיב הסטודנט: "כשקיבלנו את האפס על תרגיל בית 3 כבר".

שופט: כאשר הכנתם את העבודה הזו, אתה והשותף, מה הייתה התרומה שלך בהכנת העבודה?
סטודנט: אני הרצתי את הטסטים, אני עשיתי את ההתאמות בעיקר ... הם שינו טיפה את התרגיל, שינו מאוד מינורי, שהיה צריך לשנות.

שופט: אתה עשית את ההתאמות, לא השותף?

סטודנט: אני והשותף, בעיקר אני.

שופט: ישבתם ועבדתם ביחד?

סטודנט: ישבנו גם ביחד. כאילו בעיקר בזום, לא יצא לי לפגוש את השותף. בעיקר בזום. אני יכול להגיד בביטחון שאת את רוב ההתאמות אני עשיתי... זה בדור"כ מה שקורה בתרגילים שהם עבודה רטובה, כשצריך להכניס איזשהו קוד מסוים אז חלק מהסטודנטים כותבים בדיקות שלהם, מריצים, מתקנים אותם, ואז נהוג שאתה כותב את הקוד, מריץ, רואה שהכל עובד. אז כשלווקחים את מה שהיה בסמסטר שלו ומריצים על הטסטים שהסטודנטים כתבו, זה לא קיבל ציון מירבי כי כן היו התאמות מסוימות שהיה צריך לעשות, ועשינו את ההתאמות המינוריות. זה באמת מינורי. אם זה לא היה מינורי, לא היה מקרה של העתקה (ההדגשה הוספה).

10. הסטודנט הוסיף: "ציינתי [...] ... יכולתי לקחת עסקת טיעון, והשפעה על הממוצע כשאני [...] ... לא הייתה משפיעה לי על הממוצע ולא הייתה עושה איזשהם השלכות. לא הייתי יושב פה אם לא הייתי חושב שאני באמת לא העתקתי ואני לא העתקתי. אני לא חושב שלא עשיתי שוב דבר לא תקין, לא יצא לי להעתיק בתרגילי בית בטכניון, בטח לא בקורס שאני מאוד נהנתי לכתוב. והיא אפילו ציינה שתרגילי הבית היו מאתגרים בסמסטר שאני עשיתי ואני השקעתי המון זמן והמון השקעה בקורס הזה. ... אני מבין את המדיניות, המדיניות נכונה. קודם כל לא היה פה איזשהו מנגנון של חלוקת עבודה של: אתה עושה א' ואני עושה ב'. ... שנינו סטודנטים שחוזרים על הקורס. ... אני עשיתי את הקורס בגרסה המורכבת שלו... הסיבה שלא לקחתי אותו בגרסה שלי היא משום שלא הצלחתי לשחזר אותו אחורה. וזה משהו שבעיני מאוד משרת אותי בהגנה שלי כי באמת לא הייתה לי סיבה אחרת לא לקחת. ברור שאם הייתי יודע שהוא לא היה מעורב, ברור שהיינו כותבים את זה מחדש. אני לא רואה פה שום עניין של זדון, אני לא חושב שאני נופל לקטגוריה של איזושהי חלוקת עבודה ואני מסיר אחריות מהחלק שלי כי זו לא הסיטואציה. שנינו סטודנטים שחוזרים על הקורס. ואני חושב שלכולם זה ברור מה זה עומס בטכניון ועומס של הגשות, וכמו שהילה גם אמרה, לא מצופה מאיתנו לעשות מאפס אף קורס, ... אני השקעתי בקורס, השקעתי זמן, לא מרגיש שעשיתי משהו לא... לא מעלתי באמון, לא רימיתי, ואני

גם לא חושב שמצופה ממני לקחת את השותף ולתחקר אותו בחדר משטרה אם הוא אומר לי אמת או לא. זה מה שאני חושב, אני חושב שפעלתי בצורה ישרה, אפס זדון, אפס חוסר אחריות, זו היא דעתי. לא העתקתי".

11. התובעת סיכמה את עמדתה, כי מדובר בסטודנט שלקח עבודה, ביצע בה שינוי מינורי, רשם עליה את שמו, והגיש את זה כתוצר שלו, עצמאי. זוהי הונאה. יש לו אחריות על התוצאה.

דיון והכרעה:

12. הודעתי לסטודנט במעמד הדיון, כי החלטתי להרשיעו בעבירות המשמעת שיוחסו לו בכתב הקובלנה, לפי סעיפים 4.1.1 ו- 4.1.3 לתקנון המשמעת.

13. העתקה היא העתקה היא העתקה. כאשר סטודנט כותב את שמו על עבודה, הוא מצהיר שהיא שלו. עליו האחריות והיושרה המקצועית לעשות את העבודה, ולא רק לצרף את שמו לעבודות שעשו אחרים. ואם בחר לשים את שמו על עבודה של אחר, לכל הפחות באחריותו לוודא שהיא אינה מועתקת, ולשאת בתוצאות.

14. עמדה זו, הובהרה זה מכבר בשורה ארוכה של פסקי דין שיצאו מבית דין זה: ראו למשל את פסק הדין מתאריך 7.2.2022 (פרופ"א דוד דורבן):

"שני הסטודנטים הגישו עבודות משותפות, ובהתאם להנחיות הקורס הציונים משותפים גם כן. בהערכת העבודות לא עולות כלל השאלות של שיעור התרומה היחסית של מי מהסטודנטים, ומה היה היקף התקשורת ביניהם בעת ביצוע העבודות. העבודה נבדקת ונשפטת על ידי צוות הקורס כמקשה אחת המשותפת לשני הסטודנטים, מתוך הבנה ואמון כי במהלך הכנת העבודה התקיים ביניהם שיתוף פעולה אקדמי, תוך חילופי רעיונות ודיאלוג ופורה.

מכאן, כי גם האחריות, על כל היבטיה, לביצוע העבודה ותוצאותיה היא משותפת לשני הסטודנטים, ואין מקום להבחנה בין העתקה אקטיבית להעתקה פסיבית. נוסף, כי ברוח האמירה הידועה של גרטרוד שטיין (a rose is a rose is a rose) הרי "העתקה היא העתקה היא העתקה".

טיעונים לעונש:

15. בהסכמת הצדדים, נשמעו טיעונים לעונש.

16. התביעה ביקשה לגזור את העונשים הבאים: ציון אפס בקורס מושא הקובלנה, והרחקה על תנאי לסמסטר בגין הרשעה חוזרת לפי סעיף 4.1.1 או 4.1.3 (בתוקף עד לסיום לימודי הסטודנט בטכניון).

17. התביעה ציינה כי זהו רף הענישה הנהוג במקרים כגון זה, וכי נראה שהסטודנט כלל אינו מבין מהו הפסול במעשיו.

התביעה ציטטה מתוך החזון המעודכן של הטכניון לבוגריו (ההדגשה הוספה):

"... להיות מסוגלים לקבל החלטות ולנווט את הספינה מתוך הבנת המורכבות, היכולת לשקול ערכים מתנגשים, מתוך הבנת ההקשר החברתי-תרבותי-כלכלי הרחב, ומתוך יושרה פנימית, מקצוענות ותחושת מחויבות לקהילה".

18. הסטודנט ביקש שהעונש שיושט עליו הוא ציון עובר (55) בקורס. הוא ציין כי נבחן בקורס וקיבל במבחן 84. כמו כן אמר: "אני חושב שלדרוש ממני לחזור על הקורס בפעם השלישית זה לא מידתי. אני מבין את התקדימות ומבין את מה זה משרת כלפי המוסד, לתת עונש כזה כבד, אני מבין את זה, אני מבין גם שסטודנטים יראו את הפסק דין ויבינו שהם יתחקרו את השותף שלהם אלף פעם. ... אני חושב שאם היה אכפת לסגל מהעומסים ואנשי המילואים, הם היו נותנים לי להעביר את הציון מהסמסטר שעשיתי אז, כמו שעושים בקורסים אחרים. אני באמת חושב שזה לא מידתי, אני חושב שגם תסכימו איתי שלא נעשה פה כלום בזדון. אני מבין את העיקרון שלא להבין את המשמעות ואני מבין גם את האמירה של לתת את שמי על משהו שלא אני כתבתי. אני חושב שזה עונש לא מידתי".

19. לשאלת השופט האם שירת במילואים במהלך סמסטר חורף וסמסטר אביב של שנת 2024, השיב שלא.

גזר הדין:

20. השיקולים המנחים לקביעת גזר הדין קבועים בסעיף 11.11 לתקנון.
21. הסטודנט צירף את שמו במודע לעבודה מוכנה, עם תרומה מזערית מצידו, מתוך כוונה לקבל ציון על עבודה שלא הוא הכין. בכך פעל באופן אקטיבי לביצוע מעשה הונאה, והוא אחראי לכך באופן מלא.
22. הגלגול שעברה ההעתיקה אינו נסיבה מקלה לעונש! מדובר במקרה ברור וחמור של עבירת מרמה, מצד סטודנט שעומד לסיים את לימודיו בטכניון, לקבל תעודת בוגר ולהפוך למהנדס בעל אחריות על כתפיו. נותר לי רק לקוות שהסטודנט יפנים את חומרת מעשיו ואת הסכנה הטמונה בהם.

23. סיכומי של דבר, החלטתי להשית על הסטודנט את העונשים הבאים:

- א. **ציון אפס בקורס [...], סמסטר אביב תשפ"ד** (לפי סעיף 12.4 לתקנון).
- ב. **הרחקה על תנאי מלימודים בטכניון לסמסטר, בתוקף עד לסיום הלימודים בטכניון, תופעל במקרה של הרשעה חוזרת בעבירה לפי סעיף 4.1.1 או 4.1.3 לתקנון** (לפי סעיף 12.7 ו-12.16 לתקנון).

פרופ"ח דן ליברזון